

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημήτρης Χατζής: *Το φονικό της Ιζαμπέλας Μόλναρ*

(Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σσ. 160-167)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Ο κοινωνικός προβληματισμός αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της πεζογραφίας του Δ. Χατζή (*Φωτιά, Διπλό Βιβλίο, Ανυπεράσπιστοι* κ.ά). Υπάρχει αυτός ο προβληματισμός στο συγκεκριμένο διήγημα; Να αναφερθείτε σε συγκεκριμένα χωρία¹.
2. Έχει υποστηριχτεί ότι το διήγημα αυτό μοιάζει με δοκίμιο². Ποια στοιχεία θα δικαιολογούσαν αυτό το χαρακτηρισμό;
3. Το κείμενο αυτό έχει χαρακτηριστεί αυτοβιογραφικό, επειδή ο αφηγητής φαίνεται να ταυτίζεται με το συγγραφέα³. Μπορείτε, με βάση αυτές τις απόψεις, να παρουσιάσετε σε γενικές γραμμές το χαρακτήρα του⁴;
4. Στο διήγημα αυτό ο συγγραφέας - αφηγητής εκφράζει τις απόψεις του για την τέχνη. Ποιες πληροφορίες αντλούμε μέσα από το κείμενο για τον προβληματισμό του συγγραφέα για την τέχνη;

---

¹ Το διήγημα αυτό δε φαίνεται να εμπεριέχει κοινωνικό προβληματισμό. Όμως μια προσεκτικότερη εξέταση θα αποκάλυπτε την επιθυμία του συγγραφέα για μια "τελειότερη" κοινωνία, καθώς και την "ανάγκη που αισθάνεται ο άνθρωπος να ξαναφτιάξει τον κόσμο στα δικά του μέτρα" (βλ. Παγανός, ό.π., σ. 239). Βλ. επίσης αναφορές στο κοινωνικό περιβάλλον στις σσ. 162, 165, 166.

² Βλ. Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, εισαγωγικό σημείωμα, σ. 160 και *Βιβλίο του Καθηγητή 3 (Πεζογραφία)*, σ. 138. Για τα χαρακτηριστικά του δοκιμίου, βλ. Κ.Ν.Α. Α' Λυκείου, σσ. 402-403 και Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σσ. 190-192.

³ Βέβαια το πρόσωπο του αφηγητή εμφανίζεται ως ένα φανταστικό πρόσωπο και η κριτική του θέση εντάσσεται απολύτως μέσα στην αφήγηση, στα πλαστά γεγονότα και τις μορφές που την εμπνέουν. Αυτό δημιουργεί ένα έργο μυθοπλασίας, ένα διήγημα.

⁴ Βλ. σχετικά *Βιβλίο του Καθηγητή 3 (Πεζογραφία)*, σ. 139.

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Ποιο είναι το θέμα του διηγήματος και ποιες οι ενότητες της αφήγησης;
2. Ποιος αφηγείται την ιστορία και σε ποιο ρηματικό πρόσωπο; Τι δηλώνει η χρήση αυτού του προσώπου;
3. *“Η γλώσσα του διηγήματος, ενώ διατηρεί τα βασικά γνωρίσματα της επιμελημένης γλώσσας του Δημ. Χατζή, είναι απόλυτα συνταιριαμένη με το αισθητικό περιεχόμενο του διηγήματος. Εξειδικευμένη καλλιτεχνική γλώσσα με όρους αισθητικούς και με χαρακτήρα δοκιμακό”*⁵. Ποια χωρία του διηγήματος θα μπορούσαν, κατά τη γνώμη σας, να στηρίξουν την άποψη αυτή;
4. Ποιες αντιθέσεις μπορείτε να επισημάνετε στο διήγημα αυτό;
5. Το διήγημα αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ψυχογραφία τόσο της ηρωίδας όσο και του αφηγητή. Ποια στοιχεία στηρίζουν, κατά τη γνώμη σας, αυτό το χαρακτηρισμό;
6. Πώς φαίνεται από το κείμενο ότι ο αφηγητής πριν ακόμα αρχίσει την αφήγηση έχει στο νου του το συμπέρασμα;

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Ποιο είναι το πορτρέτο της γλύπτριας που προβάλλεται μέσα από την αφήγηση (ο χαρακτήρας, η εμφάνιση, η ζωή και το έργο της);
2. Πού αποδίδει ο αφηγητής, τη δυσαρμονία των μερών των αγαλμάτων της Ιζαμπέλας Μόλναρ και τη *“θαυμαστή αρμονία του όλου”* στην οποία κατέληγαν;
3. Να σχολιάσετε τη διαπίστωση του αφηγητή πως *“το τελειωμένο έργο της τέχνης μετριέται μονάχα με τον εαυτό του και όχι με κάποια μέτρα της φύσης ή κάποια μέτρα δοσμένα”*.
4. Με ποια σημασία χρησιμοποιεί ο αφηγητής το επίθετο *“χυδαία”* για τη γλύπτρια;

---

⁵ Βιβλίο του Καθηγητή, ό.π., σ. 139.

5. Ο αφηγητής παρατηρεί τη μεγάλη αντίθεση ανάμεσα στο “*χρδαίο*” χαρακτήρα της Ιζαμπέλας Μόλναρ και την ομορφιά των αγαλμάτων της. Πώς την ερμηνεύει;
6. Ο αφηγητής χαρακτηρίζει τη γλύπτρια “*γύναιο αδιανόητο*” (άτομο που δεν προβληματιζόταν για τίποτα). Δικαιολογείται ο χαρακτηρισμός αυτός από τη γενικότερη στάση της ⁶;
7. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο συγγραφέας - αφηγητής απομυθοποιεί την ηρώδα του ⁷;
8. α) Πού αποδίδει ο αφηγητής την “κακοτεχνία” των έργων της Ιζαμπέλας στη δεύτερη φάση της ζωής της;
β) Πώς συνδέεται η κακοτεχνία αυτή με το φονικό που διέπραξε; Δικαιολογείται από τα δεδομένα του διηγήματος αυτή η πράξη της;
9. α) Ποια ήταν η τελευταία φάση της ζωής της γλύπτριας;
β) Ποιες σκέψεις σας δημιούργησε ο θάνατός της;
10. Τι, κατά τη γνώμη σας, συμβολίζει ο “*σταυρός*” που απέμεινε από το τελευταίο έργο της γλύπτριας;
11. Σε ποιο συμπέρασμα κατέληξαν ο αφηγητής και η αγαπημένη του σχετικά με τη σχέση τέχνης και ζωής;

2.4. Σχολιασμός αδίδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Χρ. Καρούζος: Η κλασική πλαστική ⁸

...Με το Φειδία βρίσκομε διατυπωμένη αυθεντικά τη βαθύτατη ουσία της κλασικής τέχνης: εκείνο το μοναδικό κράμα θαυμασμού για τον άνθρωπο και συμπόνιας για την ανεπάρκειά του. Το μέτρημα της μοίρας του με τους νόμους του κόσμου και το αίσθημα ότι αυτή η μοίρα και αυτό το μέτρημα αποτελούν την αξία και την ομορφιά του ανθρώπου... Και οι πιο “τέλειες” μορφές του Φειδία δεν είναι ποτέ ψυχρές, γιατί διακρίνομε στη φόρμα τους να πέφτει επάνω σαν ίσκιος η έγνοια της φθοράς, του θανάτου, και

⁶ Βλ. ιδιαίτερα τη στάση της στη “σιωπηλή” κριτική του αφηγητή και τις απαντήσεις της στον αφηγητή: “*Αυτό δεν είναι γυναίκα - είναι άγαλμα*” και “*Μα νομίζω, [το πάντα] είμαι γω*” (Κ.Ν.Α. Γ’ Λυκείου, σ. 161).

⁷ Βλ. *Βιβλίο του Καθηγητή*, ό.π., σ. 139.

⁸ Κ.Ν.Α. Γ’ Λυκείου, σσ. 237-238.

αισθανόμαστε μέσα μας ένα νυγμό. Πρώτη στην ιστορία η ελληνική τέχνη
αισθάνθηκε έτσι την ανθρωπιά και της έδωσε μορφή.*

Να συγκρίνετε το νόημα της παραπάνω παραγράφου με την τελευταία παράγραφο του διηγήματος *Το φονικό της Ιζαμπέλας Μόλναρ*: “Μαζί με τη γυναίκα ... ευθύνης”.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η σχέση ανάμεσα στη ζωή του καλλιτέχνη και το έργο του, με βάση το συγκεκριμένο διήγημα; Αναπτύξτε την άποψή σας σε 200 λέξεις περίπου.
2. Ποιους χαρακτηρισμούς αποδίδει ο αφηγητής - συγγραφέας στη γλύπτρια; Πιστεύετε ότι υπερβάλλει;
3. Στην εισαγωγή του διηγήματος (που παραλείπεται στο σχολικό βιβλίο) ο συγγραφέας - αφηγητής σχολιάζει πως ο κόσμος γύρω μας είναι εχθρικός, απάνθρωπος και γι' αυτό ο γλύπτης προσπαθεί να δημιουργήσει μορφές που δεν αντιγράφουν τη φύση, αλλά όπως ο ίδιος θα τις ήθελε ⁹. Πώς συσχετίζονται οι σκέψεις αυτές με το βαθύτερο νόημα του διηγήματος;
4. Να καταγράψετε τις αναφορές του συγγραφέα στα διάφορα στάδια της καλλιτεχνικής δημιουργίας και στις ιδιότητες του κάθε αξιόλογου έργου τέχνης.
5. Στο διήγημα ο αφηγητής αναφέρεται στους “*άλμπατρος του Μποντλέρ*”. Αφού εντοπίσετε το σχετικό χωρίο, να εξηγήσετε τον παραλληλισμό που επιχειρείται στο σημείο αυτό, στηριζόμενοι στην παρακάτω στροφή του ποιήματος:

Σαρλ Μποντλαίρ: *Άλμπατρος* ¹⁰

.....
*Ίδιος με τούτο τ' αγέρωχο πουλί
που ζει στη μπόρα κι αψηφά το βέλος του θανάτου,
σαν έρθει εξόριστος στη γη και στην οχλοβοή
μεσ' στα γιγάντια του φτερά χάνει τα βήματά του.*

⁹ *Ενάντια σ' αυτόν τον κόσμο, δημιούργημα της ανθρώπινης θέλησης υψώνεται εκείνος ο νοητός σκελετός του έργου της γλυπτικής, ορίζοντας αυτός διαστάσεις, σχέσεις των όγκων, αντιστοιχίες όπως ο άνθρωπος θα τις ήθελε μέσα στη φύση”.*

¹⁰ Ν.Ε.Λ. Β' Λυκείου, εκδ. Ο.Ε.Δ.Β., σ. 100. Η μετάφραση είναι του Αλεξ. Μπάρα.